

DR KRZYSZTOF SOBCZYŃSKI (1955–2017)

23 lutego 2017 r. odszedł do Domu Ojca dr Krzysztof Sobczyński, znany i ceniony filolog romański, znakomity specjalista literatury francuskiej i włoskiej, wytrawny znawca historii i cywilizacji Francji, długoletni pracownik Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, zasłużony pedagog, niezapomniany wychowawca wielu pokoleń studentów.

Krzysztof Sobczyński urodził się w Hrubieszowie 24 grudnia 1955 r., ale całe jego osobiste i zawodowe życie związane było z Lublinem, dokąd rodzina przeprowadziła się w 1961 r. Uczęszczał do I LO im. St. Staszica, następnie podjął studia wyższe na filologii romańskiej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W jakiejś mierze do tego wyboru zachęciła go mgr Eliza Florkiewicz, niezapomniana nauczycielka języka francuskiego w lubelskim liceum, swoją oryginalnością i miłością do kultury Francji przypominająca „Madame” z powieści Antoniego Libery — Krzysztof był jej ulubionym i najzdolniejszym uczniem. Studia na KUL-u ukończył w 1978 r. znakomitą, napisaną pod kierunkiem dr Ewy Bieńkowskiej rozprawą magisterską *La morale et la politique dans l'œuvre de Pierre Corneille*. Potwierdziła ona jego wyjątkowe zdolności językowe i predyspozycje intelektualne, które — jeszcze w czasie studiów — bardzo szybko dostrzegła ówczesna kierowniczka Sekcji Filologii Romańskiej KUL, Profesor Mieczysława Sekrecka. Zaproponowała mu angaż — najpierw w charakterze asystenta-stażysty, a zarazem

młodsze bibliotekarza (1979), następnie asystenta (1981). Widziała w nim także podporę przyszłych studiów italianistycznych na romanistyce, co sprawiło, że w roku akademickim 1980/81 przebywał on jako stypendysta na Università Cattolica del Sacro Cuore w Mediolanie. W 1986 r. został starszym asystentem, a cztery lata później wykładowcą, cały czas intensywnie pracując nad rozprawą doktorską *L'objet iconique dans l'œuvre de Georges Perec*, której promotorem była Profesor Ewa Barańska. Jego dysertacja została bardzo wysoko oceniona przez recenzentów, Profesora Henryka Chudaka z UW i Profesora Wiesława Malinowskiego z UAM, oraz entuzjastycznie przyjęta w świecie polskich romanistów. W 1996 r. otrzymał na KUL-u tytuł doktora nauk humanistycznych, awansując zarazem na stanowisko adiunkta. W 2005 r. został starszym wykładowcą w Katedrze Literatur Romańskich. Intensywne wysiłki nad ukończeniem rozprawy habilitacyjnej, która w znacznym stopniu była już zaawansowana, zostały niestety nieoczekiwanie przerwane przez chorobę, jaka dotknęła go w lipcu 2008 r. Było wiadomo, że jest to choroba poważna, ale nikt nie przypuszczał, że w konsekwencji może doprowadzić do najgorszego, do jego przedwczesnej śmierci.

Krzysztof Sobczyński był i na zawsze pozostanie znakomitym przykładem prawdziwego Człowieka Uniwersytetu, który całe swoje życie związał z Uczelnią. Poświęcił się jej bezgranicznie, a ona stała się nierozdzielną częścią, by nie rzec sensem jego życia. Wliczając okres studiów, chodzi aż o 40 lat jego obecności w murach KUL-u, ale to nie sam wymiar czasu jest imponujący, ale jakość jego pracy i stosunek do niej. W Uniwersytecie, a zwłaszcza w Instytucie Filologii Romańskiej, był typem klasycznego „państwowca”, dla którego dobro wspólne liczyło się ponad wszystko i musiało wziąć górę nad sprawami prywatnymi, czasem nawet ze szkodą dla czasu, który mógł poświęcić Rodzinie. Praca na rzecz romanistyki była dlań wartością nadrzędną i rozumiał ją jako służbę na rzecz Uniwersytetu; miał zarazem niesłychane, tak rzadkie już niestety dzisiaj poczucie obowiązku w stosunku do ludzi, z którymi, a raczej dla których pracował.

Widać to było przede wszystkim w jego pracy dydaktycznej, która stała się dlań prawdziwym powołaniem, a on sam poświęcił się jej bezgranicznie. Nawet w czasie choroby powrócił jeszcze na kilka lat do swoich obowiązków pedagogicznych, nie wyobrażając sobie w ogóle, by mogło być inaczej i by mógł kiedykolwiek rozstać się z Uniwersytetem. Liczne rzesze absolwentów romanistyki KUL z ogromnym uznaniem i szacunkiem wspominają jego niezapomniane zajęcia dydaktyczne: wykłady z historii Francji i cywilizacji Włoch, wykłady i ćwiczenia z historii literatury francuskiej XVII i XX

wieku, konwersatorium z historii literatury włoskiej, literackie proseminarium i seminarium magisterskie, różnego typu zajęcia ćwiczeniowe z nauki języka francuskiego i włoskiego, takie jak tłumaczenia, kompozycja, konwersacja, słowotwórstwo. Niezależnie od charakteru i rodzaju zajęć, wszystkie cechowało znakomite przygotowanie Prowadzącego, jego niesłychana pasja i nadzwyczajna erudycja, niezrównana sumienność, świetne, oryginalne pomysły dydaktyczne, swoiste poczucie humoru, inteligentna ironia, a nade wszystko perfekcyjna znajomość języka francuskiego i włoskiego. Dochodził do tego ogromny szacunek, jakim darzył każdego studenta, nigdy nie traktując kogoś z lekceważeniem, zawsze gotów poświęcić mu swój czas i energię. Dla niego godziny konsultacji były świętym obowiązkiem, tak zresztą jak i wszystkie prowadzone zajęcia dydaktyczne. Z takim samym poczuciem obowiązku i służby traktował też swoją kilkuletnią pracę, wręcz misję w Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych w Chełmie, w którym w latach 2002–2008 był wykładowcą i opiekunem naukowym z ramienia Instytutu Filologii Romańskiej KUL.

Nawet jeśli działalność dydaktyczna była dla niego wartością nadrzędną, nie można zapominać o jego dorobku naukowym. Po okresie zainteresowania literaturą francuską wieku XVII, o czym przypomina tytuł jego pracy magisterskiej oraz wierność zajęciom dydaktycznym z tej dziedziny, prowadzonym przez cały okres pracy na romanistyce, punkt ciężkości badań naukowych skupił się zdecydowanie na okresie XX wieku. Najpierw będzie to twórczość włoskiego pisarza Italo Calvino, którą zainteresował się szczególnie w okresie pobytu na stypendium w Mediolanie. Z czasem rozpocznie się jego autentyczna fascynacja dziełem i osobą jednego z najbardziej oryginalnych współczesnych pisarzy francuskich, jakim był Georges Perec, któremu poświęcił swoją rozprawę doktorską, stając się zarazem w Polsce niekwestionowanym „Perecologiem”. Dociekliwość badawcza kazała mu pojechać do Paryża, by spotkać się z wdową po pisarzu, Paulette Perec — ich wspólne rozmowy o literaturze bardzo szybko przerodziły się w autentyczną przyjaźń, okraszoną jej serdeczną wizytą w Lublinie. Odkrycie Pereca, a zwłaszcza jego poszukiwań formalno-językowych, doprowadziło nieuchronnie do kolejnego etapu jego intensywnych poszukiwań naukowych, jaki stanowiła francuska grupa eksperymentalna OuLiPo, czyli awangardowy Warsztat Literatury Potencjalnej. Jej to właśnie miał poświęcić swoją rozprawę habilitacyjną, nad którą intensywnie pracował — niestety, nie zdążył już jej ukończyć...

Perfekcyjna znajomość języka francuskiego i włoskiego uczyniła z niego także wytrawnego, cenionego tłumacza, wrażliwego na piękno języka, czu-

łego na znaczenie słowa. Był tłumaczem z powołania, zakochanym w języku i jego wieloznaczności, uwielbiającym wszelkie gry słów i językowe zabawy, zwłaszcza „sztuczki” homonimii. Korzystając z jego własnego pomysłu językowego, chciałoby się powiedzieć na pożegnanie: Krzysiu, wierzymy, że w Domu Ojca masz „beau lit”, ale wiedz, że twoja nieobecność bardzo nas boli.

Paweł Matyaszewski

*Instytut Filologii Romańskiej KUL
pawel.matyaszewski@kul.pl*

WYBRANE PUBLIKACJE

- „Calvino: Romanzo del bosco, città e cavaliere”. *Roczniki Humanistyczne* 30 (1982), 5: 67–86.
- „La letteratura secondo I. Calvino”. *Roczniki Humanistyczne* 32 (1989), 5: 31–47.
- „Norwid po polsku” (recenzja). *Studia Norvidiana* 1 (1993): 131–135.
- Słownik francusko-polski, polsko-francuski — Dictionnaire français-polonais, polonais-français* [wraz z Władysławem Kwiatkowskim]. Warszawa: Éditions Spotkania, 1991.
- Nowy słownik francusko-polski, polsko-francuski* [wraz z Władysławem Kwiatkowskim]. Warszawa: Éditions Spotkania, 1993; Warszawa: ABC Future, 1998.
- „Les pérégrinations de Georges Perec”. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Literaria* 35 (1994): 181–191.
- „Henri d’Anjou et Philippe Desportes : deux touristes français en Pologne”. *Impacts* 32 (1998), 2–4: 79–91.
- „L’objet iconique dans « La Vie mode d’emploi » de Georges Perec”. *Roczniki Humanistyczne* 46/47 (1998-1999), 5: 5–50.
- „Sługa pokojowy wśród szelestu talerzy: o dwóch przekładach Norwida”, *Studia Norvidiana* 15/16 (1997/1998): 158–168.
- Nowy słownik tematyczny polsko-francuski*. Warszawa: ABC Future, 2000.
- „Joubert Joseph”. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 8, kol. 92. Lublin: TN KUL, 2000.
- „Contraintes, je vous haisme”. *Roczniki Humanistyczne* 50 (2002), 5: 5–26.
- „Przybliżyć Kanadę” (recenzja). *Fraza* 42/43 (2003), 4: 291–293.
- „Mortimer Smautf et son maître. Les domestiques dans « La Vie mode d’emploi » de Georges Perec”. W: *Statut et fonctions des domestiques dans les littératures romanes*. Red. Czesław Grzesiak, 203–210. Lublin: Wydawnictwo UMCS, 2004.
- Witold Konstanty Pietrzak. *Le Tragique dans les nouvelles exemplaires en France au XVIe siècle*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2006, 445 p. (recenzja w języku francuskim). *Lublin Studies in Modern Languages and Literature* 29/30 (2006): 248–251.

- „« Vous nous l’avez racontée au moins cinquante fois... ». Effacement énonciatif et effets de généricité dans la « Poche Parmentier » de Georges Perec” [wraz z Witoldem Wołowskim]. *Roczniki Humanistyczne* 54 (2006), 5: 51–82.
- „De l’(in)utilité des homonymes”. W: *Glissades, Mélanges offerts à Alfons Pilorz à l’occasion de son 80ème anniversaire*. Red. Janusz Bień, Magdalena Sowa i Witold Wołowski, 201–212. Lublin: Wydawnictwo KUL, 2008.

WYBRANE TŁUMACZENIA

- Alberto Valentini. *Z Maryją życie chrześcijańskie*. Warszawa: Wydawnictwo Księży Marianów, 1989.
- Lucie Coutaz. *40 lat z ojcem Piotrem*. Lublin: Norbertinum, 2002.
- Zbigniew Drązkowski. *Emmaüs Lublin*. Lublin: Norbertinum, 2002.
- Parantele: Lublin, Warszawa, Nancy. Katalog wystawy w Muzeum Lubelskim, kwiecień-maj 2016 roku = Parentèles : Lublin, Varsovie, Nancy. Catalogue de l’exposition au Musée de Lublin, avril-mai 2016.*